

Predlog teksta *Deklaracije o Srebrenici* koji Narodnoj skupštini Republike Srbije podnose nevladine organizacije: Komitet pravnika za ljudska prava, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Građanske inicijative, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Žene u crnom, Beogradski krug, Fond za humanitarno pravo i Inicijativa mladih za ljudska prava

Na osnovu člana 72. stav 1 tačka 1, 2. i 6. i stava 2. i člana 73. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije i članova 130. i 156. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srbije,

Narodna skupština na sednici održanoj _____ donela je

DEKLARACIJU

O OBAVEZAMA DRŽAVE SRBIJE DA PREDUZME SVE MERE ZAŠTITE PRAVA ŽRTAVA RATNIH ZLOČINA, A POSEBNO ŽRTAVA GENOCIDA U SREBRENICI

Narodna skupština Republike Srbije,

polazeći od činjenice da je Srbija i Crna Gora punopravni član Ujedinjenih nacija i Saveta Evrope, a Republika Srbija država-članica Državne zajednice Srbija i Crna Gora,

da je Srbija i Crna Gora potpisnik *Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida*,

naglašavajući da je genocid zločin po međunarodnom pravu koji je u suprotnosti sa duhom i ciljevima Ujedinjenih nacija koji civilizovani svet osuđuje,

podsećajući da je kroz celokupnu istoriju ljudskog roda genocid, bez obzira da li je vršen u vreme rata ili mira, pričinjavao veliku štetu čovečanstvu, kao i da međunarodno pravo obavezuje zemlje-potpisnice Konvencije da genocid sprečavaju i, kada je izvršen, kažnjavaju,

ukazujući da je izvršenje genocida, planiranje genocida, neposredno ili javno vršenje genocida, pokušaj genocida i svako saučesništvo u genocidu, kažnjivo

naglašavajući da je poricanje genocida i odobravanje genocida čin koji ima karakter saučesništva u zločinu, jer je sprečavanje i kažnjavanje zločina genocida otelotvorenje savesti čovečanstva

Predlog teksta *Deklaracije o Srebrenici* koji Narodnoj skupštini Republike Srbije podnose nevladine organizacije: Komitet pravnika za ljudska prava, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Građanske inicijative, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Žene u crnom, Beogradski krug, Fond za humanitarno pravo i Inicijativa mladih za ljudska prava

Imajući u vidu najviše i opšteprihvaćene državne interese:

izgradnju i razvoj demokratskog, na načelu vladavine prava zasnovanog društva u Republici Srbiji, u kojem se dosledno poštuju ljudska prava,

očuvanje i jačanje stabilnosti i saradnje u regionu bivše Jugoslavije ili jugoistočne Evrope i

približavanje i uključivanje Republike Srbije, kroz članstvo u Državnoj zajednici Srbija i Crna Gora, u evropske asocijacije sa krajnjim ciljem prijema u Evropsku Uniju;

uvažavajući napore relevantnih međunarodnih institucija, vladinih i nevladinih organizacija u pogledu saradnje sa Međunarodnim krivičnim tribunalom u Hagu,

prepoznavajući važne korake koji su učinjeni formiranjem uslova za početak domaćih suđenja za ratne zločine,

insistirajući na principima i ciljevima Povelje Ujedinjenih nacija, pre svega, na poštovanju ljudskih prava i bezbednosti i

posebno ukazujući na osnovne principe *Univerzalne deklaracije o pravima čoveka* Ujedinjenih nacija:

- da je priznavanje urođenog dostojanstva i jednakih i neotuđivih prava svih članova ljudske porodice temelj slobode, pravde i mira u svetu;
- da je nepoštovanje i preziranje prava čoveka vodilo varvarskim postupcima, koji su vređali savest čovečanstva;
- da je bitno da prava čoveka budu zaštićena pravnim sistemom;
- da je nužno da se podstiče razvoj prijateljskih odnosa među narodima;
- da je zajednički standard koji treba da postignu svi narodi i sve nacije da bi svaki pojedinac i svaki organ društva, imajući ovu *Deklaraciju* stalno na umu, težio da učenjem i vaspitavanjem doprinese poštovanju ovih prava i sloboda da bi se postupnim unutrašnjim i međunarodnim merama obezbedilo njihovo opšte i stvarno priznanje i poštovanje kako među narodima samih država-članica, tako i među narodima onih teritorija koje su pod njihovom upravom.

Predlog teksta *Deklaracije o Srebrenici* koji Narodnoj skupštini Republike Srbije podnose nevladine organizacije: Komitet pravnika za ljudska prava, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Građanske inicijative, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Žene u crnom, Beogradski krug, Fond za humanitarno pravo i Inicijativa mladih za ljudska prava

Narodna Skupština Republike Srbije

OCENJUJE

Da shodno međunarodnim dokumentima koji su postali sastavni deo pravnog sistema Srbije i Crne Gore, i u skladu sa Ustavnom Poveljom i zakonodavstvom Srbije i Crne Gore odnosno Republike Srbije, državni organi Republike Srbije imaju dužnost da preduzmu sve raspoložive mere za aktivno suočavanje sa genocidom i ratnim zločinima i pomognu rehabilitaciji žrtava i članova njihovih porodica.

Ovu dužnost državnih organa Republike Srbije nalažu:

1. *Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima* Ujedinjenih nacija koji proklamuje:

“da se prema principima izraženim u Povelji Ujedinjenih nacija, priznavanje dostojanstva koje je bitno za sve članove ljudske porodice i njihovih jednakih i neotuđivih prava, predstavlja osnovu slobode, pravde i mira u svetu,” i propisuje:

- 1) da sloboda ubeđenja može biti predmet onih ograničenja koja predviđa zakon, a koja su nužna radi zaštite javne bezbednosti, reda, zdravlja ili morala, ili pak osnovnih prava i sloboda drugih lica.
- 2) da ostvarivanje slobode izražavanja obuhvata posebne dužnosti i odgovornosti i da zato može biti podvrgnuto izvesnim zakonskim ograničenjima radi poštovanja prava ili ugleda drugih lica, kao i zaštite državne bezbednosti, javnog reda, javnog zdravlja i morala.
- 3) da je svako propagiranje rata zakonom zabranjeno.
- 4) da je zakonom zabranjen svaki poziv na nacionalnu, rasnu ili versku mržnju i koji predstavlja podsticanje na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje.

2. *Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda*, koja, kao sastavni deo unutrašnjeg pravnog sistema, predviđa:

1) da sloboda ispovedanja ubeđenja može biti podvrgnuta samo onim ograničenjima koja su propisana zakonom i neophodna u demokratskom društvu u interesu javne bezbednosti, radi zaštite javnog reda, zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih;

2) da korišćenje svih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbednosti, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprečavanja otkrivanja obaveštenja dobijenih u poverenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

3. *Ustavna povelja Srbije i Crne Gore*, koja naglašava:

1) da je *Povelja o ljudskim i manjinskim pravima* sastavni deo Ustavne povelje, te da se odredbe međunarodnih ugovora o ljudskim i manjinskim pravima neposredno primenjuju;

2) da ratifikovani međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava imaju primat nad zakonodavstvom Srbije i Crne Gore i zakonodavstvom država-članica.

4. *Povelja o ljudskim i manjinskim pravima*, koja obavezuje:

1) da se ljudska i manjinska prava zajemčena Poveljom tumače na način kojim se unapređuju vrednosti otvorenog i slobodnog demokratskog društva, u skladu sa važećim međunarodnim jemstvima ljudskih i manjinskih prava i praksom međunarodnih tela koja nadziru njihovo sprovođenje;

2) da sloboda ispoljavanja vere ili ubeđenja može biti ograničena zakonom, ako je to neophodno radi zaštite javne bezbednosti, zdravlja, morala ili prava drugih lica;

Predlog teksta *Deklaracije o Srebrenici* koji Narodnoj skupštini Republike Srbije podnose nevladine organizacije: Komitet pravnika za ljudska prava, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Građanske inicijative, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Žene u crnom, Beogradski krug, Fond za humanitarno pravo i Inicijativa mladih za ljudska prava

3) da se pravo na slobodu izražavanja može ograničiti zakonom, ako je to neophodno radi zaštite prava i ugleda drugih lica, očuvanja autoriteta i nepristrasnosti suda, nacionalne bezbednosti, javnog zdravlja i morala ili javne bezbednosti;

4) da se sloboda okupljanja može ograničiti zakonima država-članica ako je to neophodno radi zaštite javne bezbednosti, javnog zdravlja i morala, nacionalne bezbednosti ili zaštite prava drugih lica;

5) da se pravo na slobodu udruživanja može ograničiti zakonima država-članica, ako je to neophodno radi zaštite javne bezbednosti, javnog zdravlja i morala, nacionalne bezbednosti ili zaštite prava drugih lica;

6) da se organizacije čije je delovanje usmereno na nasilno rušenje ustavnog poretka, ukidanje zajemčenih ljudskih prava ili izazivanje rasne, nacionalne ili verske mržnje mogu zabraniti odlukom nadležnog suda;

7) da je zabranjeno i kažnjivo svako izazivanje i podsticanje nacionalne, rasne, verske ili druge neravnopravnosti, kao i izazivanje i raspirivanje nacionalne, rasne, verske i druge mržnje i netrpeljivosti;

8) da je država u obavezi da podstiče duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzima efikasne mere za unapređenje uzajamnog poštovanja, razumevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njenoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili verski identitet.

5. *Zakon o nacionalnim manjinama* Srbije i Crne Gore, koji zabranjuje svaki oblik diskriminacije na nacionalnoj, etničkoj, rasnoj, jezičkoj osnovi, prema licima koja pripadaju nacionalnim manjinama, kao i da prava koja su predviđena ovim zakonom ne smeju biti korišćena radi ispunjenja ciljeva koji su suprotni načelima međunarodnog prava ili su upereni protiv javne bezbednosti, morala ili zdravlja ljudi.

Predlog teksta *Deklaracije o Srebrenici* koji Narodnoj skupštini Republike Srbije podnose nevladine organizacije: Komitet pravnika za ljudska prava, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Građanske inicijative, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Žene u crnom, Beogradski krug, Fond za humanitarno pravo i Inicijativa mladih za ljudska prava

U skladu sa navedenim međunarodnim dokumentima, Ustavnom poveljom i Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima,

Narodna skupština Republike Srbije

ZAKLJUČUJE

- da državni organi Republike Srbije hitno moraju da preduzmu sve raspoložive mere koje bi omogućile da se navedene odredbe međunarodnih dokumenata i domaćih propisa u potpunosti primene;

- da proces izgradnje demokratskog i multietničkog društva ne može da se bazira na negiranju zločina koji su počinjeni u naše ime;

- da poštovanje ljudskih prava podrazumeva i poštovanje žrtava;

- da pravilno ocenjivanje i vrednovanje zločina podrazumeva suočavanje sa prošlošću i da je to jedini put ka novom početku u demokratsku budućnost;

- da genocid ne sme da se veliča, ne sme da se negira i ne sme da se zaboravi;

- da suočavanje s prošlošću zahteva sistem institucija, mehanizama i procesa, koje je Srbija dužna da usvoji i primeni;

REPUBLIKA SRBIJA SE OBAVEZUJE

- da će razotkriti i kazniti svako ideološko opravdanje zločina;

- da će građanima otvoriti mogućnost da odbace kompromitovane vrednosne stavove, i da će onemogućiti instrumente, aktere i posledice masovnog nasilja iz javnog i društvenog života;

- da će obezbediti vrednosni diskontinuitet sa lošom prošlošću usvajanjem mera i propisa koje će predstavljati pravni okvir za odricanje politike zločina a kako bi se afirmisao adekvatan sistem vrednosti i reafirmisao izgubljeni osećaj za pravdu;

- da će podsticati takav politički dijalog koji neće otvarati prostor za pravnu institucionalizaciju zločina niti dovesti u pitanje elementarni smisao kategorija ispravnog, dobrog i pravednog ponašanja;

Predlog teksta *Deklaracije o Srebrenici* koji Narodnoj skupštini Republike Srbije podnose nevladine organizacije: Komitet pravnika za ljudska prava, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Građanske inicijative, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Žene u crnom, Beogradski krug, Fond za humanitarno pravo i Inicijativa mladih za ljudska prava

- da će usvojiti sve mere kako bi pitanje odgovornosti za zločin postalo stalna tema u političkom i javnom životu;

- da neće dozvoliti prihvatanje posledica zločina, tako što će pravdanje genocida predstaviti kao legitiman politički stav;

- da će poštovati presude koje su jasno definisale pravni karakter zločina genocida izvršenog u Srebrenici;

- da će se jasno obratiti žrtvama i njihovoj zajednici i priznati da je zločin izvršen u naše ime, i tim činom legitimne i moralne demonstracije distancirati se od zločina

Žrtve imaju pravo na to i to očekuju od nas.

U Beogradu, dana _____